

A dalnok szólt: Nem vagy egyedül!

Június utolsó napján kora délután szikrázó napsütésben igyekszünk a Kisstadionba az MSZOSZ első országos bizalmitalálkozójára.

Kisstadion, megannyi emlékeztető jéghokicsata, híres, hírhedt rock-, vagy ahogy abban

Bevezetőjében kitér arra, hogy bár már bőven benne vagyunk a szabadságolás idejében, nem kevés az olyan szervezet, mely a jelenlévők számát szívesen elfogadná taglétszámának.

A stadion jobb oldali, ritkább sorait látva félig tréfásan megjegyezte: nem olyan nagy baj, ha a bal oldalon többen vannak.

Komolyra fordítva a szót, beszédében többek között megemlítette: — Mára olyan mértékű erkölcsi deficit alakult ki Magyarországon, hogy az következményeit illetően jóval súlyosabbnak tekinthető, mint a költségvetés hiánya, vagy az ország adósságállománya. Történelemhamisítás, féligazságok, nyílt hazugságok, acsarkodás, rágalmozás, kirekesztés egyfelől; munkanélküliség, elszegényedés, bűnözési hullám, kiszolgáltatottság, és félelem másfelől.

Ezek a jellemzők ugyanúgy hozzátartoznak az elmúlt két év mérlegéhez, mint a társadalmi, gazdasági, politikai szerkezet átalakulásának kétség kívül elismerést érdemlő eredményei. Erről azonban nemigen olvashatunk, hallhatunk azokban a félidős értékelésekben, amelyek mostanában látnak napvilágot.

A napjainkra kialakult helyzetet így jellemezte:

— Megrendült a munkavállalók igen nagy hányadának biztonságérzete, egzisztenciája.

— Megközelítőleg 550 ezer a regisztrált munkanélküliek száma.

— Az országban rohamosan növekszik az elszegényedők, a szó szoros értelmében vett

megélhetési gondokkal küzdők száma.

— A fiatalok nagy hányada nem tud elhelyezkedni, akiknek van munkájuk, azok döntő többsége képtelen vállalni a családalapítással, otthonteremtéssel együtt járó anyagi terheket. A nagycsaládok jelentős része nélkülözni kényszerül.

— Az idős népesség nagyobbik fele nem képes megélni nyugdíjából, gyermekei támogatására szorul.

Egyre többen képtelenek vállalni a lakásfenntartással, a háztartási energia nélkülözhetetlen fogyasztásával kapcsolatos terheket.

— Az emberek növekvő hányada fél a holnaptól, fél attól, hogy elveszíti munkahelyét,

Nagy Sándor

hogy nem tud megélni, hogy senki sem segíthet rajta, ha kilátástalan helyzetbe kerül.

— Mindezt pedig úgy állítják be, mint ami teljességgel elkerülhetetlen, ami törvényszerű, ami sorsszerűen következik az előzményekből.

— Ez pedig nem igaz!

A bérekről, a jövedelmekről a következőket mondta:

— Tovább csökkennek a reáljévedelmek, ellentétben azal, amit a kormány 1992-ben prognosztizált.

— Az adókat, a nyugdíjjarulékat, a munkavállalók maradvékát behajtják, miközben a kis- és nagyvállalkozások egy köre szemérmetlen mennyiségű jövedelmet titkol el az adó- és pénzügyi, valamint a TB hatóságok és a vámhivatalok elől.

— Legalább ilyen nagy gond a korrupció.

— Egyfelől elszegényedő emberek, családok százazreit látjuk, másfelől pedig a mértékelen gazdagodás jeleit tapasztaljuk.

A szónoki kérdésre: hogy lenne-e megoldás, a válasz úgy hangzott, igen, egyenlő mértékkel kellene mérni!

Nagy Sándor beszédének befejező részében a következőket említette:

— Miközben a gazdasági és szociális problémák egyre erőteljesebbek, miközben hiányzik az érdemi párbeszéd és megállapodási készség, aközben állandó hecckampány folyik az MSZOSZ ellen.

— Teljesen nyilvánvaló, hogy nem kis mértékben azért nem reagálnak arra, amit mondunk, mert nem azt nézik, hogy mit tartalmaz javaslatunk, hanem azt, hogy az honnan érkezik.

— Másképp fogalmazva, nem baj, ha a munkavállalók a kellenénél, a szükségesnél súlyosabb árat fizetnek, csak ne hogy az MSZOSZ álláspontja jusson érvényre.

— Az elmúlt hónapokban ezrek tették föl a kérdést a legkülönbözőbb fórumokon:

— mit csinál a szakszervezet,

— mit kell csinálni a szakszervezeteknek ebben a helyzetben?

Ezekre a kérdésekre a válaszaink a következők:

— Meg kell nyerni a szakszervezeti választásokat, bármilyen képtelen szabályokat találjanak is ki. Ez az egész társadalom érdeke.

— És ezzel együtt, vagy ettől függetlenül is, mivel észérvekkel, kezdeményezéssel nem érhetünk el megfelelő eredményt, erőt kell mutatnunk, mert különben semmi esélyünk nincs arra, hogy mérséklődnek, vagy méginkább nem növekednek a munkavállalók terhei.

— Bennünket azért akarnak mindenáron legyőzni, ami miatt ez eddig nem sikerült, mert igazat mondunk; — fejezte be beszédét Nagy Sándor.

A nagygyűlés hallgatósága az országos bizalmitalálkozó állásfoglalását egyhangúan közfelkiáltással fogadta el.

A program befejező részében Markos György beszélt félig komolyan, félig tréfásan politikáról, parlamentről, jó és rossz szándékokról, és arról, hogy véleménye szerint az egymásnak feszülés helyett az egy-másért feszüléssel többre men-nénk.

Végezetül az MSZOSZ-szal szimpatizáló Cigány Érdekvédelmi Szövetség Zenekara adott rövid műsort a hallgatóság számára.

Változások a ksz-ben

Július 1-jén hatályossá vált az új Munka Törvénykönyve, és azzal együtt a ksz 4. számú módosítása. Az új törvény több olyan szabályozást is tartalmaz, melyek indokoltá tették a ksz módosítását. A tárgyalások során alapvetően érvényesült, hogy a munkavállalók számára kedvező szabályozások nem változtathatók. Így például továbbra is érvényes a ksz 8. paragrafusa, mely a végkielégítés mértékét a törvénynél kedvezőbb mértékben szabályozza. Ugyanakkor a jogszabályok miatt szükséges módosítások nem adtak, adhattak lehetőséget újabb kedvezményekre.

Kiegészült a kollektív szerződés a munkáltató által történő rendes és rendkívüli felmondás alkalmazásának szabályával, mely általában kötelezővé teszi a megelőző írásbeli figyelmeztetést. Azonban, ha ma a munkavállaló szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal kötelezettségeit megszegi (pl.: sikkasztás, ittasság stb.), a munkáltató 3 napon belül élhet a rendkívüli felmondás lehetőségével előzetes figyelmeztetés mellőzése nélkül is. A munkáltató a felmondást írásban köteles közölni, melynek az indoklással kívül a jogorvoslati lehetőséget és annak halasztó hatályát is tartalmaznia kell.

A törvény megjelenésétől a hatályba lépésig kevés volt arra az idő, hogy a kollektív szerződést szerkezetében is átalakítsuk, azonban szükségesnek tartottuk, hogy a törvény egyes részeit a könnyebb értelmezés, a gyorsabb el-sajátítás érdekében megismételjük. Erre példa a felmondási idő mértéke, vagy a munkaközi szünet szabályozása. Ez utóbbinál, bár csak fogalmazásbeli változásnak tűnik, lényeges változást tartalmaz a ksz 25. paragrafusának (4.) pontja (Mt. 122. paragrafus [2]). Az eddigi szabályozás úgy fogalmazott, hogy a munkaközi szünet az említett be-kezdésben meghatározott egyes esetekben munkaidőn belül is kiadható, más esetekben pedig nem jár. Az új szabályozás ezzel szemben azt mondja ki, hogy azon esetekben, amikor munkaidőn belül is kiadható, ott kötelező munkaidőn belül kiadni. Például munkaidőn belül kell a munkaközi szünetet kiadni a készenléti jellegű munkakörökben, a portásoknak, a fegyveres biztonsági őröknek, a gépkocsivezetőknek stb., illetve ahol az étkezési idő munkaidő alatt is kiadható, pl. anyagbeszerzők, folyamatos szolgálati helyek.

A legtöbb változtatást a IV. fejezet igényelte, hiszen a törvény rendkívül szigorú szabályokat tartalmaz a munkaidő tekintetében.

Általános szabály, hogy a napi munkaidő 8 óra. Ettől a részből, vagy egészében készenléti jellegű, illetve az egyenlőtlen munkaidő munkakörök esetében lehet eltérni, azonban a 12 órát ekkor sem haladhatja meg, kivéve, ha a két feltétel együttesen van jelen.

Ezért a ksz szabályozásokon túl lehetőséget kellett adni a függelékben történő munkaidő meghatározásokra is. (Lásd: ksz 16. paragrafus [7].)

Lényeges változás, hogy a törvény, és ennek megfelelően a kollektív szerződés is korlátozza az elrendelhető túlmunka mértékét, illetve szigorú feltételeket tartalmaz a pihenőnapok kiadására.

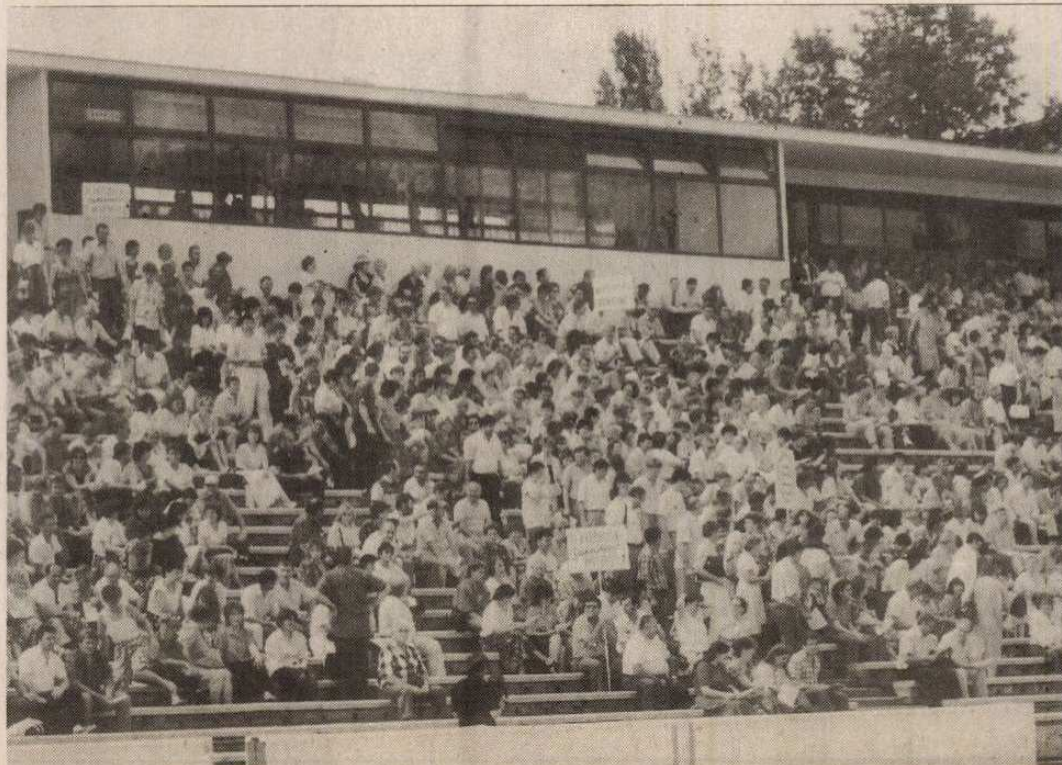
Változott a túlmunka ellenértékének számítása is. Megszűnt az eddigi lépcsőzetes pótlékszámítás; minden órára egységesen 50 százalék jár. Kedvezőbb a pihenőnapi túlmunka díjazása, mert a szabadidő kiadása mellett a dolgozót 50 százalékos, ennek hiányában azonban 100 százalékos pótlék illeti meg.

Kiegészült a ksz (VIII. fejezete) a munkavállaló kártérítési felelősségének szabályozásával, illetőleg az eljárási rendet meghatározó 10. sz. melléklettel. Ennek értelmében a hiánylati tartozás a dolgozó hozzájárulása esetén 2000 Ft összeghatárig a bérből közvetlenül levonható, egyéb esetben kártérítési határozatot kell hozni. Amennyiben a munkavállaló a határozatot nem fogadja el, a jogorvoslati eljárás befejeztéig, illetve a bírósági határozat jogerőre emelkedéséig, azt végrehajtani nem lehet.

Az új Munka Törvénykönyv megszüntette a fegyelmi eljárási rendszerét és az mdb-eket. De a munkavállalónak ezután is lehetősége van sérelmeinek jogorvoslatára a munkaügyi bíróságon. A bírósági eljárást azonban kötelező egyeztetésnek kell megelőznie. A dolgozó az eljárást közvetlen vezetőjénél (munkáltatói joggyakorlójánál) kezdeményezheti. Ez az „előzetes egyeztetés”. Amennyiben ez nem hoz azonnali eredményt, az igazgatóság folytatja le az egyeztető eljárást, amelybe a munkavállaló igényére a szakszervezetet is be kell vonni.

Szakszervezeti szempontból jelentős az 57. paragrafus, mely megerősíti a korábbi módosításokkal kiegészített kollektív szerződést. Ez azt jelenti, hogy a ksz hat hónapig nem mondható fel, és az üzemi tanácsok választásáig az érdekképviseletek, illetve az általuk létrehozott bizottságok gyakorolják a jogosítványokat.

— konrá —

Bóklászás a liberalizmus körül

Nehéz feladat elé állított a szerkesztő. Azt kérte tőlem, írjak a *liberalizmusról*. Ödzkodásom láttán így biztatott: látod, itt van ez a médiaháború. Hát igen — gondoltam magamban —, itt van a médiaháború, s vele együtt még sok minden van itt — költségvetési hiány, privatizáció, állami bürokrácia, szociális feszültségek, szakszervezeti politika, elszegényedés —, amelyekre más-más választ adnak az ellenzéki és koalíciós pártok, s amelyekben tükröződnek a keresztény nemzeti, a liberális és a szocialista, szociáldemokrata eszméarátlatok normái és értékei.

A szerkesztői kérés kapcsán egy pillanatra sem vitattam a liberalizmus *fontosságát*, de a témakör kényes bonyolultsága miatt, bizony húzódoztam a ké-

rés teljesítésétől, mignem fel- erősödött bennem az erőpróba vonzása, győzött a töprengés szépsége és szellemi haszna.

Hogyne lenne *időszerű* a liberalizmusról beszélni (szakszervezeti körökben is), amikor ez ható eszmekör, élő politikai gyakorlat nálunk, hiszen a parlamentnek két ellenzéki liberális pártja is van: az SZDSZ és a Fidesz. Hogyne lenne izgalmas dolog a liberalizmusról gondolkodni, vitatkozni, amikor szociáldemokrata forrásból azt halljuk, hogy *liberális elveket és célokat követő kormány*nak kell létrejönnie 1994 után. Hans-Dietrich Genscher, a nemrégien leköszönt német alkanclerár és külügyminiszter meg ezt mondta legutóbbi budapesti látogatásakor: „Izig-vérig *liberális Európát* szeretnénk.”

tározó személyisége így ír *Az újjászületés melankóliája* című könyvében: „Liberalizmus a gazdaságban és liberalizmus a politikában egyaránt. Amerikai értelemben vett liberalizmusra gondolok, ami közel áll a modern szociáldemokráciához, védeni a szabadságot, a szegényeket, a kisebbséget, de nem kevésbé a magánvállalkozást és a magántulajdont is, különösképp ennek a kreatív, individuális formáit.”

Az ismert író, a Demokratikus Charta egyik fő szervezője az SZDSZ óbúdai szervezetének liberális klubját azt fejtette, hogy *két út* áll előttünk: vagy ismét rendi társadalommá válunk, vagy a polgári fejlődés útjára lépünk. A *rendi társadalmat* a hierarchizált viszonyok, a kegyek, hűségek, lojalitások jellemzik; ezzel szemben a *polgári társadalmakban* a hatalmi ágak és a különböző társadalmi szférák elkülönülése és a politikai egyenjogúság, valamint a morális egyenrangúság elismerése evidencia. Liberális demokrácia ott van — húzta alá —, ahol létezik egy *széles középosztály*, amely nem függ az államtól.

A *liberális demokrácia* legfőbb elve: a jogállamiság, a kisebbségek és a másság tolerálásának széles alapokon való értelmezése és védelme. Továbbá: az állami túlsúly leépítése, megtisztítása a bürokrácia elemeitől, de megőrizve az állam korrekciós szerepét a modernizáció feltételeinek kialakításában, az esélyegyenlőség biztosításában.

A *liberális pártok* a fentebb vázlatosan körvonalazott elveket követik gyakorlati politikájukban. Vagyis az emberi szabadság kiterjesztéséért, az *állam korlátozott, ellenőrzött hatalmáért* szállnak síkra. *Ellenzékiekként* a kormánypárti politikai túlzások, a liberálisok elítélése, az emberi méltóság megsértése *ellen* lépnek fel. Úgy vélik, ma még hiányzik a liberális alapelvek minimuma.

A *fiatal liberálisok* a modernizáció mellett és a túlideologizált politikai élet, a vallás politikai jelenléte ellen vannak. Elismerik az erkölcs jelentőségét, de azt nem helyezik a politizálás középpontjába. Az egyéni *emberi jogok* érvényesítése áll gondolkodásuk és magatartásuk centrumában, egyszerűsmin a sokszínű együttműködés hívei. Véleményük szerint az államnak szerepet kell kapnia a javak újraelosztásában, de hatalmát meg kell osztania.

A liberálisok a *nyitott, az önszervező, ugyanakkor komplex és versenyképes társadalomban* gondolkodnak, amely még a távolabbi jövő. A közelebbi álmomás az 1994-es parlamenti választások, amelyek izgalmas politikai csatározásoknak ígérkeznek, hiszen az MDF maradni szeretne, ám az SZDSZ és a Fidesz már jelezte igényét a *kormányzásra*, és készül is rá.

Figyelmet érdemel *Surján László* megnyilatkozása, aki Debrecenben azt mondta, hogy a következő választások eredményeként *új típusú koalíció*nak kell létrejönnie. Két évvel ezelőtt ugyanis érzelmi koalíciók kötöttek, miután egyik pártnak sem volt kiérlelt, kormányképes programja. 1994-ben *más lesz a helyzet* — vélekedett a KDNP elnöke —, mert tartalmi koalíciók kötnek majd a győztes pártok.

De melyik pártokból áll össze az új koalíció? (Folytatás a következő számban. Legközelebb a *szociálliberalizmussal*, a liberalizmus és a baloldal, valamint a szakszervezetek kapcsolatával foglalkozunk.)

Kárpáti Sándor

Egyre többet vállalkozunk

— Beszélgetés a Járműtelep igazgatójával —

Lapunk hasábjain rendszeresen találkozhat az olvasó azzal a hirdetéssel, melyben a Posta Járműtelep reklámozza szolgáltatásait. Az átszervezés után felszabadult kapacitását próbálja így hasznosítani, egyre nagyobb mértékben lát el javítási tevékenységet a lakosság és idegen vállalatok részére. A hirdetések kapcsán ugyanakkor olvasóinktól több észrevételt is kaptunk, melyekben kifogásolták a munka minőségét és a javítások elhúzódsát. Nekünk is vegyese a tapasztalataink a Járműtelep munkájáról. Míg az egyik műhely a rábízott feladatoknak maradéktalanul eleget tesz, addig a másik műhelyben az összeszerelés során elfelejtik az ellenőrző méréseket, vagy elfelejtkeznek a megrendelt munka elvégzéséről. Tudjuk azt, hogy minden munkafolyamatnak lehetnek hibái, de az ügyfeleket nem igazán érdekli, hogy száz, vagy ezer javítás során csak egy hiba fordul elő, ha ez éppen nála jelentkezik, az ő gépkocsiját nem javítják meg rendesen.

Ezzel kapcsolatban kerestem fel a Járműtelep igazgatóját, *Melis Jánost*, és kérdeztem arról, hogy hogyan látja az üzem tevékenységét, versenyképesek tudnak-e lenni a piacon.

Sajnálom, hogy ilyen panaszkor is előfordulnak, vissza kellett volna hozni a gépkocsit, feltüntetni a hibákat, és ez alapján azokat a garancia keretében kijavítottuk volna.

Kötelesek *visszaadni a hibásnak ítélt, kiszertelt alkatrészeket*?

A megrendelőn van egy olyan rovat, melyben jelezni kell, hogy az ügyfél a kiszertelt alkatrészekre igényt tart-e, és ilyen esetben valamennyi alkatrészt, függetlenül a hiba mértékétől, vissza kell adni.

Nem véletlenül *kérdeztem ezt meg, mert velünk is előfordult az egyik gépkocsink javítása során, hogy az alkatrészeket hiányosan kaptuk vissza, és véletlen talán, hogy a további hasznosíthatók hiányoztak*.

Előfordulhat, hogy a munkafelvétel során ezt a rovatot elfelejtik kitölteni, és akkor rögtön selejtezzük a kiszertelt alkatrészeket. Az ügyfelek egyre ritkábban kéri vissza az alkatrészeket, és ezzel inkább nekünk okoznak gondot, mert sok vele az adminisztráció, ezeket nyilvántartásba kell vennünk, selejteznünk kell stb. Persze előfordulhat néha, hogy a szerelő apróbb dolgokat kidob, vagy félreteresi a satupadba, hogy később azt felhasználhassa.

Elég *hullámszik* az ügyfeleink száma, ez természetes is, mert az autójavításban is van szezonális jelleg. Amikor tevékenységnek a dömpingje van, akkor előfordulhat olyan hiba, illetve panasz, melyeket ön mondott nekem. Én ilyen jellegű panaszokkal még nem találkoztam, ami nem azt jelenti,

hogy nincsenek, de feltételezhetően ezek megoldódnak a munkafelvétel és a műhelyek szintjén. Az a tapasztalatom, hogy az ügyfelek általában meg vannak elégedve munkánkkal, mert egyre nagyobb a forgalmunk, a javítások száma már meghaladja a havi ezret.

Én azt tudom tanácsolni a szolgáltatásainkat igénybe vevőknek, hogy ha bármilyen panaszu van, akár a minőséget illetően, akár arra vonatkozóan, hogy valamely jelzett hibát nem javítottuk meg, az átvétel során reklamáljon, mert olyan még nem fordult elő, hogy azt ne orvosoltuk volna. Egyébként azt próbáljuk a dolgozóinkkal tudatosítani, hogy mi vagyunk az ügyfelekért; udvariasan és jól kell szolgáltatnunk, hogy a piacon maradhassunk. Mi csak ezzel a két dologgal tudunk versenyben maradni. Áraink egyébként a közepes kategóriában helyezkednek el. Vidéki üzemegységeinkben tíz-tizenöt százalékkal olcsóbban dolgozunk, pontosan azért, hogy ott is tartani tudjuk a közepes ár-szintet.

Az *elmúlt időszakban komoly nehézségeket jelentett az alkatrészbeszerzés. Milyen problémát jelentett ez az üzemnek, volt-e ez valamilyen hatás a szolgáltatásukra?*

Előfordult, hogy bizonyos alkatrészeket hosszabb ideig nem tudtunk beszerezni, ezeket mindig jeleztük is az ügyfeleknek; úgy nem vállaltunk el munkát, hogy az ügyfelet bizonytalanságban tartottuk volna. Nálunk azonban nem ez jelentette a nagyobbik problémát, mert a hozzánk fordulóknál (tehát a volt szocialista szektorból származó gépkocsitajdonosok) is tapasztalható a kevésbé anyagigényes megrendelés. A mi gondunkat elsősorban a likviditási probléma jelentette. Most már túlnyomórészt ezen is túl vagyunk, és működtetünk egy olyan rendszert, amelyben a javítások üteme és az anyagbeszerzés közötti összhang megteremthető. Így dolgozunk igyekeznék úgy forgatni a rendelkezésükre álló pénzt, hogy a beszerzett alkatrészt azonnal felhasználjuk és számlázzuk.

Működtetnek-e valamilyen *ösztönző rendszert a javítások minőségének emelésé céljából?*

Konkrét, a minőségre vonatkozó ösztönzést nem. Ettől függetlenül úgy itélem meg, hogy egyre javuló minőséggel dolgozunk, mind a postai, mind az idegengépjármű-javítások esetében. Egyre kevesebb a panasz, műszaki hibából pedig balesetünk évek óta nem volt. A postai gépjárművek esetében azonban ehhez hozzátartozik az, hogy az előregedett gépjárművekkel tevékenységünkől függetlenül is sok probléma van. Nem véletlenül folyik a gépjárműpark rekonstrukciója, bár ez nagyon lassú ütemű, és

azt tapasztaljuk, hogy Mercedes és Volkswagen gépkocsik szinte alig fordulnak meg műhelyeinkben. Egyébként a gondatlan, hibás munkát szankcionáljuk, az ilyen szerelőt vagy eltanácsoljuk az üzemtől, vagy más munkakört ajánlunk fel neki.

Áttérve a *gépjárművezetésre, rendkívül megdöbbentett az a tény, hogy a vezérgazgatóság utasításban volt kénytelen rendelkezni arról, hogy a dízelüzemű gépkocsikba ne tankoljanak fűtőolajat, illetve ha ez előfordul, akkor milyen szankciót kell alkalmazni*.

Igen, sajnos, előfordul ilyen eset, szerencsére nem a mi dolgozónk volt. Azt tapasztaljuk, hogy aki a Barkasok, Ifák után Volkswagenra, vagy Mercedesre ül, az többnyire féltő gonddal ápolja, szinte babusgatja gépkocsiját.

Úgy tudom, hogy a *javításon kívül más vállalkozásokat is folytatnak. Hallhatnánk ezekről is néhány szót?*

Természetesen. Fő profilunk ma is a szállítás, de amíg a postaszerveknek végzett szállításon nyereségünk nem képződik, addig a külső megrendelőknél a tarifa tartalmazza a tisztességes hasznát is. Úgy itéljük meg, hogy az így kialakított áraink sem drágák, hiszen elég sok idegen igénybe vevőnk van, akik nem is akarnak máshoz fordulni. Egyre növekvő mértékben foglalkozunk a pénzszállítással, de emellett buszainkat is hasznosítjuk, rendszeres igénybe vevőink az utazási irodák. Ezek mellett érdemes megemlíteni, hogy új vállalkozásként megkezdtük a pénzfeldolgozást, és a váltópénzszállítást. Budapesten egyre növekvő igény jelentkezik eziránt is.

E *tevékenységben nem jelentenek-e konkurenciát az egyre nagyobb számban alakuló vagyonvédelmi társaságok?*

Úgy gondolom, hogy nem. E társaságok lényegesen magasabb tarifával dolgoznak, ennek ellenére szerződési feltételeik nem olyanok, hogy rablás esetén az ügyfelet azonnal kártalanítani tudnák, míg a posta ezt azonnal megteszi.

Emellett kisebb jövedelmet hozó vállalkozásokat is megemlíthetek, bár jelentőségük egyre növekszik. Ilyen például az általunk üzemeltetett alkatrészboltunk. Benzines és dízelüzemű gépkocsikra „zöld-kártya”-kiadási jogunk van. A Járműtelepen kapott helyet a Providencia kárfelvétele is, bízva abban, hogy az itt megforduló gépkocsik közül egyre többit hagynak nálunk a javításra is. Remélem, hogy javuló minőségű munkánk erre kellő alapot is ad.

Kíváncsi, hogy *így legyen; sikeresen működjenek vállalkozásaik, s egyre elégedettebbek legyenek ügyfeleik!*

— konrát —

Próbálkozás a pontosítással

Nézzük meg ezek után, *mi valójában a liberalizmus, ki a liberális!* A liberális eszmekör bizonyos elemei (miként a konzervatívak is) már megtalálhatók a XVII-XVIII. században, de átfogó eszmerendszerré csak a XIX. század folyamán szerveződik, a francia forradalom társadalompolitikai következményeinek hatására.

Liberálisnak lenni nem pusztán politikai állásfoglalást jelent, hanem olyan általánosabb

attitűdöt, amely a kor alapfolyamataihoz való viszonyt az élet sok területén jellemzi. Orientáló értékei: a *szabadság és a tulajdon*. Ez összekapcsolódik a liberalizmus elméletében. A *liberalizmus* az önérték orientált, individuális eszt tartja a társadalmi-politikai intézmények mércéjének; ennek alapján tekinthető alakításukat lehetségesnek és szükségesnek.

Konrád György szabadelvű értelmiségi, az SZDSZ megha-

Tömegkommunikációs demokrácia?

Túlsúlyos kérdéssé vált hazánkban a médiaháború. Túlzottan igénybe veszi a benne résztvevőket, megterhelő az országnak, a közvéleménynek, fárasztó mindannyiunknak. Olyannyira ránehezedik mindennapjainkra a rádió, a televízió, a sajtó ügye, hogy — kis túlzással — a jelenlegi magyarországi rendszert nevezhetnénk tömegkommunikációs demokráciának is. Ezért néhány észrevétel talán helyénvalónak látszik.

1. Nekünk nem annak kell örülni, hogy a média *sokat* szerepel a médiákban, hanem annak, hogy *keveset* van jelen. Mi azt látnánk szívesen, ha a tömegkommunikációs eszközök — önmaguk helyett — többet foglalkoznának az ország igazi problémáival, a felemelkedés tényleges feladataival, az embereket érintő érdemi kérdésekkel: a munkanélküliséggel, a pályakezdők, a nyugdíjasok, a nagycsaládosok gondjaival, az elszegényedés, a leszakadás veszélyeivel, az egészségügy, az oktatás és mindezekelőtt a gazdaság kritikus állapotával.

De ha már ekkorára duzzadt a médiaügy, akkor illene *kikérni az újságolvasók, a rádióhallgatók, a televíziónézők véleményét* is. Mégis csak értük vannak a médiák. Mégiscsak nekik készülnek a cikkek, a műsorok. Mégiscsak az olvasó, a néző, a hallgató véleményének kellene a döntőnek lennie.

2. Mindezzel együtt az utóbbi idők egyik legérdekesebb, legtanulságosabb televíziós műsora volt *Hankiss Elemér meghallgatása* az Országgyűlés kulturális bizottsága előtt. (Hozzá hasonlítanak csak a szép emlékü Kónya—Pető eszmecsere bizonyult.) A Hankiss kontra Kulin és társai vita ugyanis meggyőzően bizonyította, hogy előre eldöntött kérdéssről van szó. Igazolódott, hogy a cél a kormányzati hatalom kiterjesztése, az állami befolyás növelése.

A bumeráng azonban visszaüthött. Hankiss Elemér nemcsak azt cáfolta meg, hogy alkalmatlan az elnöki tisztségre, de a nagy nyilvánosság előtt *igazolta alkalmasságát*, felkészültségét. Az el-lene irányuló támadást a maga javára fordította: *leckét adott* emberi tartásból, vitakultúrából és demokráciaismeretből, demokráciagyakorlatból.

3. Hogy Hankiss Elemér mennyire *szuverén egyéniség*, s milyen komolyan veszi az *önállóságot, a függetlenséget*, elmondom egy személyes élményemet. 1988—89 fordulóján, amikor a Szakszervezeti Szemlét megújítva átalakítottuk Jelzővé, a szakszervezetek elméleti-társadalompolitikai folyóiratának új szellemi arculatát adva, újjászerveztük a lap tanácsadó testületét is. A rangos szakemberek, a neves társadalomtudósok sorában felkértük Hankist is, legyen e testület tagja, segítse tanácsaival a szerkesztőség munkáját. Emlékszem, egy kávé mellett nagyon kellemes beszélgetést folytattunk. Hankiss igen érdeklődő, figyelmes volt, udvarias, ám húzódozott a felkéréstől. Ezt még meg kell gondolnom — mondta. Először nem vettem komolyan az özködést, azt hittem, ez amolyan értelmiségi allűr. Ám megérezttem, hogy nem akarja magát elkötelezni. De miért jelentene elkötelezettséget az, ha egy szakszervezeti folyóirathoz a nevét adja (ötleteivel együtt)? Így tűnődtem, miközben abban állapotodtunk meg, hogy két nap múlva visszahív. Addig gondolkodási időt kért. Vissza is hívott. Megköszönte a felkérést, de mint mondta, ez olyan elkötelezettséget jelentene, amelyet nem tud vállalni.

4. E médiaháborúból is érződik, hogy mind a kormánykoalíció, mind az ellenzék milyen *nagy jelentőséget* tulajdonít a tömegközlelési eszközöknek, különösen a *televízió*nak. Egyesek már azt vallják, hogy a tévével rendszereket lehet megdönteni, forradalmakat lehet csinálni, háborúkat lehet nyerni. Vitathatatlanul megnőtt a tévé szerepe, de azért *nem kell eltúlozni*. A Kádár-korszakban igazán a hatalom kezében volt az egész tömegtájékoztatás, mégis összeomlott a rendszer.

Most az a nézet válik uralkodóvá, hogy *akinek a kezében van a tévé (meg a rádió, a sajtó), az nyeri a választást*. Természetesen óriási erő a nyilvánosság, de nem minden. Fetisizálni éppoly hiba, mint lebecsülni és kihasználatlanul hagyni közvélemény-formáló erejét. Téves azonban a feltevés, hogy az a párt, az a személy nyeri a választást, aki a legtöbbet szerepel majd a tévében, a rádióban, a sajtóban. Ellenkezője is előfordulhat. Lehetséges, hogy az adott pártnak és személynek *inkább árt* majd a gyakoribb közszereplés. A jelen példái is bizonyítják, hogy vannak olyan politikusok és politikai erők, akik — felismerve ezt — ritkábban tűnnek fel a képernyőn, kevesebbet beszélnek a rádióban, és nem tartanak minden másnap sajtótájékoztatót. Nem követik azokat, akik akkor is megszólalnak, amikor nincs miről. Inkább azt vallják, hogy ha beszélnek, akkor mondanak is valamit. Olyat, ami vonz, és nem taszít.

5. A médiaháború természetesen hatással van az *újságírók*ra is. Ilyen nagy jelentőséget már régen tulajdonítottak nekik. De ennyit sem szidták, ócsárolták őket. Mintha minden rosszért, tévedésért, hibáért, ki nem használt lehetőségért ők lennének a felelősek. *Mert az újságírók*... — halljuk nap mint nap. Mi tagadás, mi „firkászok”, „liberbolsi”, „MUKos” tollforgatók, mi sem vagyunk angyalok. Mint a felsorolásból is kitűnik, nem vagyunk egyformák. Különböző a politikai beállítottságunk, vérmérsékletünk, ízlésünk, felkészültségünk. Mi sem vagyunk jobbak, vagy rosszabbak a lakatosoknál, az ügyvédekénél, a képviselőknél, a taxisoknál. Olyanok vagyunk, mint ez a társadalom. Ezért *nem helyes az általánosítás*: ilyenek az újságírók. Akivel és amivel baj van, *nevezzük nevén*: mondjuk meg konkrétan az újságíró nevét, a szóban forgó cikket és szerkesztőséget, az újságot. Kölcsönösen tartsuk be a demokrácia játékszabályait.

6. E sorok írója úgy látja, a médiaháború patthelyzetéből *nem lesz könnyű kimozdulni*. Aligha lesz vége holnap, holnapután. Belecsúszik ez már a választási kampányba. S ahelyett, hogy csillapodna, valószínű, még fel is erősödik. Csak (nagyon) ne durvuljon el.

— kárpáti —

Kedves kezdő háziasszony kolléganő, tudja ön, hogyan kell csülkös bablevest főzni? Ha nem, látogasson el a jövő évben a BUVIG kamaraerdei juniálisára, ha a mostanin nem tudott részt venni. S ott mindezt megtanulhatja. Egyre azért vigyázzon, — de ezt nyilván ön is észreveszi — ezen, a most már remélhetően hagyományossá váló rendezvényen legkevesebb ezer adag főzésének mikéntjéről tudnak tájékoztatást adni a mindentudó tatabányai postás főzőmesterek és mester-nők, akik meggyőződésem szerint ezt oly élvezettel művelik, hogy az mindenki számára tanulságul szolgálhat.

Meg az is, hogy kellene az ilyen rendezvények. Sőt van egy olyan érzésem, egyre jobban kellene. Erősítenek egy nehezen meghatározható összetartozási tudatot, egy egymástól, sajnos, egyre job-

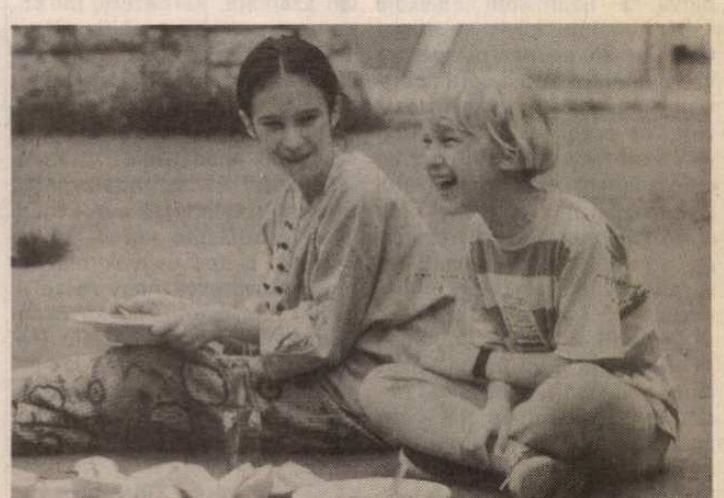
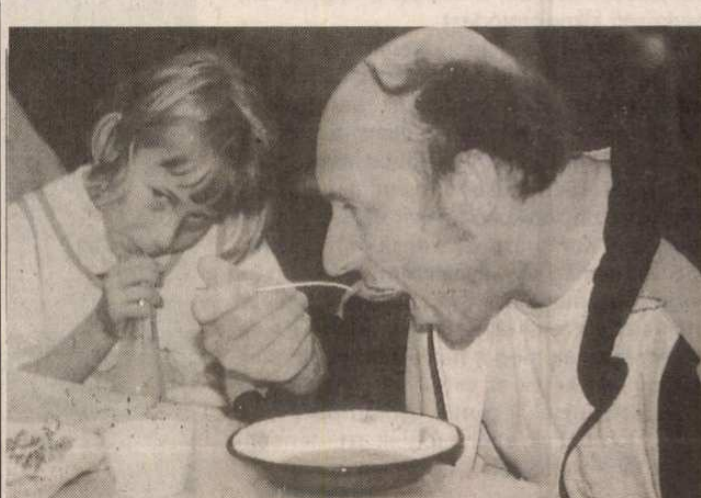
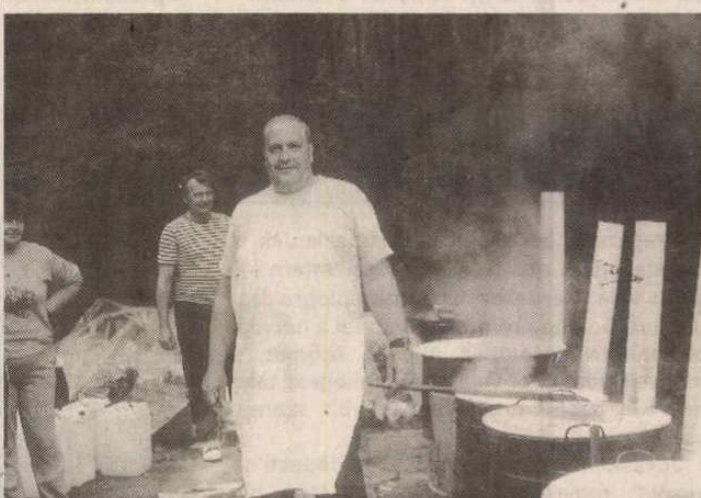
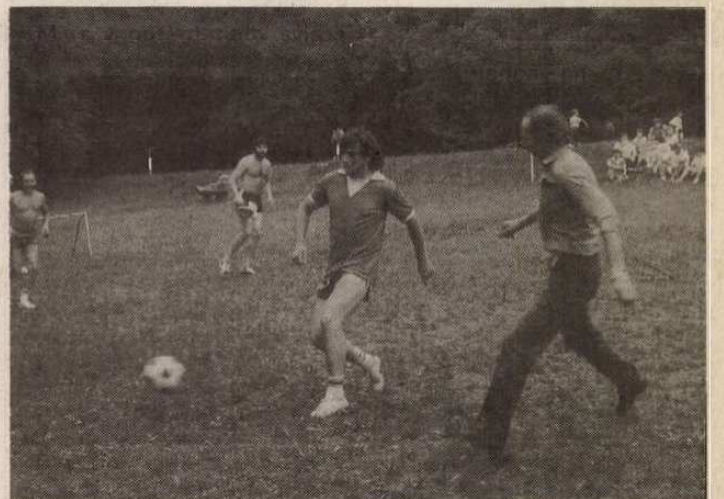
ban eltávolodó közösségi érzést, s ha másért nem, ezért is van értelmük az ilyen jellegű, nagyszerű hangulatú összejöveteleknek. Merthogy a hangulat kitűnő volt, tanúsíthatom, s biztos vagyok abban, hogy ennek az ellenkezőjét a fenséges babgulyást esetleg utáló kollégák sem állítják, s az a kis srác sem, aki a zsákbaftó versenyen utolsóként érkezett a célba...

S nyilván azok a kollégák sem, akik szinte inuk szakadtáig kergették a bőrlabdát, s azok sem, akik meghallgatták a színpadon rendezett fórum előadóit: Nagy Sándort, az MSZOSZ elnökét, Lázár Andrást, szövetségünk megbízott elnökét, Mudruczó Kornél országos titkárt, dr. Körösty Jánosnét, a BUVIG szakszervezeti titkárát, illetve Bor Sándort, az igazgató-ság vezetőjét.

— veégh —

Kamaraerdei juniális

Hurrá, nyaralunk!

Sok napközis táborban jártam már, de meg kell mondanom, hogy a postás sporttelepen látott tetszett a legjobban. A gyerekek gyönyörű környezetben élvezhetik a nyár örömeit, nincsenek bekényszerítve a szűk iskolapadba. Itt hatalmas területen, fákkal szegélyezett sportpályákon űzhetik kedvenc sportjaikat a táborozók.

Pfeffer Ottó és Bodri Zoltán — a tábor vezetői — mindent megtesznek annak érdekében, hogy minél szívesebb, változatosabb programokat szervezzenek az itt lévő 6–14 éves nebulóknak.

A táborban 28-30 gyermek van egyszerre, de ennek a sokszorosára a telep befogadóképessége. A hét nap alatt a táborozók szabadon választhatnak a különböző tevékenységek között. Egy a lényeg, senki ne unatkozzon, mindenki megtalálja a számára legérdekesebb, legszívesebben űzött játékot, sportot.

Természetesen vannak kötött programok is, mint például a kirándulás, aminek helyszínét a gyermekek igényeihez igazítják, vagy az uszodalátogatás. A reggeli és az ebéd is meg van oldva, a Számveteli Főiskola kollégiumában folyik az étkeztetés, amely csupán pár percre van a teleptől. A délelőtti sportfoglalkozáson is mindenki részt vesz, de ezenkívül is lehetőség van a mozgásra, szinte minden megtalálható itt a foci pályától a teniszpályáig. Aki pedig nem kizárólag csak mozogni szeretne, annak lehetősége van társasjátékokat játszani, vagy filmet nézni.

Felmerült a kérdés, egy ilyen jó adottságú létesítmény miért nincs teljesen kihasználva, miért ögyleg az utcán sok gyermek kulccsal a nyakában, felügyelet nélkül, amikor itt lehetőségük lenne arra, hogy a nyá-

rat kellemesen, kulturált körülmények között töltsék el.

A válasz, sajnos, nagyon pórias és egyszerű: az ok a pénztelenség és a magas táborozási díjak. Így van ez ennek a tábornak az esetében is. A gondok 1989 után kezdődtek, az ezt megelőző időszakban a posta nemcsak a létesítmény fenntartására szükséges összeggel járult hozzá a gyerekek táboroztatásához, hanem jelentős segítséget nyújtottak egyéb téren is, például a sportszerek vásárlásában és az étkeztetésben. A támogatás megvonását azzal indokolták, hogy a szociális helyzet javítása fontosabb, mint a sport támogatása. Ez az intézkedés szükségszerűen maga után vonta a táboroztatási díj emelkedését. Bodri Zoltán elmondta, hogy néhány évvel ezelőtt ez mindössze heti 170 Ft volt, mára 900 Ft-ra emelkedett.

Nem kell egyetemi végzettség ahhoz, hogy kiszámoljam, egy 2-3 gyermekes család esetén mennyire rúg ez az összeg. S ha még hozzáteszem azt is, hogy a nyár nemcsak egy héttől áll, akkor a táboroztatás már megfizethetetlen sok család számára. Kérdezem, mi ez, ha nem szociális probléma?

Nagyon szeretném, ha sok ilyen vezető lenne, akik nemcsak a gyermekekkel tudnak bábni, hanem képesek az egyre sűrűsödő akadályokat töretlen lendülettel és akarattal venni. S mivel itt mindezek mellé még ilyen csodálatos környezet is párosul, biztos vagyok benne, hogy a gyerekek nagy része a következő nyarat is szívesen tölti majd ezen a helyen. De még az idei szünidőben is sok szeretettel vár minden gyermeket Pfeffer Ottó és Bodri Zoltán a postások Róna utcai sporttelepén.

Pálkás Zsuzsanna

A postás és a távközlési dolgozók összetartozásának erősítése

(Részlet a PT Múzeumi Alapítvány alapító okiratából)

Tisztelt Olvasó!
Elgondolkodt-e már azon, hogy — mint postás dolgozó — az egyik legszebb, legfontosabb, leghumánusabb foglalkozást választotta? Munkánkkal az emberek közötti kapcsolatok létrehozásán, erősítésén, lakóhelyek, országok és földrészek közötti összeköttetések létesítésén fáradozunk. Ennek köszönhetően ősi szakmának tekinthető; a kezdeti szóbeli üzenetátadást az írásbeliség kialakulása után hamarosan az írott üzeneteket továbbító futárszolgálatok váltották föl. Maga a posta (latin eredetű) szó is a lovaspostához kapcsolódik. Magyar nyelvű írásbeli emlékeinkben e szóval először egy 1512-es följegyzésben találkozhatunk, s egy 1532-es emlék már a postaszolgálat viszonyosságaira is utal: „Az posta Újhegy Bécstől megállott az terek mijá.”

Mai nehézségeink, mindennapos gondjaink közt bevallom, e gondolatok talán időszerűtlennek, romantikusnak tűnhetnek. Levélkézbesítés, kábeltekítés, üzemszavár-elhárítás közben ugyan kinek jut eszébe, hogy a bevezetőben vázolt „fennkölt” foglalkozást űzi? Pedig azt hiszem, ebből a tudatból még erő, biztatás is meríthetünk a mai erőfeszítéseinkhez. Másrészt, erősítheti ez a tudat a postán, a távközlésben és a műsorszórásban dolgozók összetartozási érzését, nem kevésbé azt a törekvést is, hogy elődeink munkáját, annak tárgyi és szellemi emlékeit fölkuassuk, megőrizzük.

Mindez legutóbb Nagyvázsonyban jutott eszembe. Jó volt találkozni rég nem látott kollégákkal az ideai Távközlési Világnapon, illetve a nagyvázsonyi postai és távközlési múzeum új kiállításának megnyitóján. És éppen az összetartozás szellemében határoztam el a pár sor közreadását. Örömmel és szeretettel köszöntöm tehát a kedves Olvasót abból az alkalomból, hogy hírül adhatom a Rádió- és Televízióműszaki Múzeum létrehozását. A Postai és Távközlési Múzeumi Alapítvány és a Magyar Műsorszóró Vállalat határozta el a múzeum alapítását, s helyéül a Diósdai Rádióállomást választotta. Az állomás régi nagy adótermében és a hozzá tartozó folyosókon, kisebb helyiségekben helyezük el a hazai műsorszórás tárgyi emlékeit, dokumentumait, levéltári anyagát. Sőt, az épület előtti

szép kis parkot is fölhasználjuk a szabadban is elhelyezhető műtárgyak bemutatására. Örülünk, hogy a Magyar Posta 1990. évi átszervezésekor a három jogutód vállalat gondoskodott a már meglévő, s a jövőben gyűjtendő értékeink megőrzéséről, múzeumaik működési feltételeiről, a Postai és Távközlési Múzeumi Alapítvány megteremtésével.

Emlékeztetül idézek az alapító okirat bevezető részéből: „Alapítók (a Magyar Posta Vállalat, a Magyar Távközlési Vállalat, a Magyar Műsorszóró Vállalat), tekintettel arra, hogy a Magyar Posta közel fél évezredes története összefonódik a magyar történelemmel — abban a meggyőződésben, hogy szolgáltatási ágainak fejlődését őrző postai, távközlési és bélyegtörténeti múzeumi gyűjteményünk nemcsak a magyar, de az egyetemes kulturális örökség része;

— szem előtt tartva, hogy megőrzésükről, gyarapításukról a Magyar Posta csaknem 100 esztendeje gondoskodik;

— attól a szándéktól vezérelve, hogy ezt az értékmegőrző műszaki és történelmi emlékvédelmet a felgyorsult műszaki szerkezetváltás, a postai szolgáltatások minőségi változása és a Magyar Posta szervezetéhez. Másrészt, erősítheti ez a tudat a postán, a távközlésben és a műsorszórásban dolgozók összetartozási érzését, nem kevésbé azt a törekvést is, hogy elődeink munkáját, annak tárgyi és szellemi emlékeit fölkuassuk, megőrizzük.

1. Az alapítvány neve: PT Múzeumi Alapítvány.

2. Az alapítvány székhelye: Budapest VI., Andrássy út 3.

3. Az alapítvány célja:
a) múzeumi útján — a muzeológia sajátos eszközeivel — hozzájárul az alapító vállalatok, intézmények közös örökségének ápolásához és a múlt tudománys igényű feldolgozásával a jövő hírközlési fejlesztésének elősegítéséhez;

b) kiállítási tevékenységével és publicisztikáival a postás és távközlési dolgozók összetartozásának erősítése, a postai és távközlési szolgáltatások megismertetése és népszerűsítése a múzeumlátogató közönség körében;

c) múzeumi — mint országos gyűjtőkörű intézmények, az országos múzeumi hálózat tagjai — útján, a hatályos magyar jogszabályoknak megfelelően az alapító és intézményeik működésének és

dokumentációs emlékeinek gyűjtése, megőrzése, állagvédelme, tanulmányozása és bemutatása a közművelődés és a postai, távközlési hagyományok ápolása szolgálatában;

d) a múzeumok működésének finanszírozása.”

Ilyen előzmények után kezdhethük meg a múzeum létrehozását, különös tekintettel a következő szempontokra:
Közeledik a magyar rádióműsor-szórás 70. születésnapja (1995.) Jó lenne, ha erről már egy méltó állandó kiállítással is megemlékezhettünk. Addig is, terveink szerint még az idén egy időszakos kiállítás keretében ismertetjük meg az érdeklődőkkel a diósdai múzeumot, terveinket, további elgondolásainkat. Minél több kollégánkat, a szakma iránt érdeklődő pártoló tagokat, barátainkat szeretnénk megnyerni a gyűjtőmunkára.

Az 1996-os EXPO alapeszméje számunkra nagyon is testhez álló: az embereket, országokat és földrészeket összekötő kommunikáció.

Az EXPO-val kapcsolatban arról is olvashatunk, hogy a ma még csak 4000 lelket számláló Diósd a turisták pihenő- és szórakozóhelyévé kíván válni. Infrastrukturális fejlesztéseik és múzeumlapításunk remélhetőleg kölcsönös előnnyel járhatnak. A Diósdra és festői környékére látogató magyar és külföldi turisták számára kellemes és érdekes programot jelenthet múzeumunk megtekintése.

Időszerűvé teszi a múzeumalapítást az a körülmény is, hogy ma még közöttünk vannak, vagy elérhetők azok a mai s hajdani munkatársaink, akik segítségünkre lehetnek élménybeszámolóikkal, fotóikkal, tárgyi emlékeik időleges átengedésével stb.

Lényeges szervező erőnek a személyes kapcsolatfelvételt, az eszmecsereket tartjuk. Várjuk és kérjük a velünk szakmai kapcsolatban állt, vagy még ma is álló intézmények és azok munkatársainak támogatását is. Bízunk abban, hogy megértéssel és segítőkészen fogadják azt a törekvésünket, hogy a rádió- és televíziótörténeti múzeum összpontosíthassa a szakmai emlékeit (L: alapító okirat: „országos gyűjtőkörű intézmény” stb.).

Sajnos a II. világháború nem kímélte rádióállomásainkat sem. A legtöbbben jól emlékszőnk például a 314 méteres lakihegy szivarantenna fölrob-

bantott, roncsaiban a földön heverő szomorú látképére, mint e pusztítás szimbólumára. Sajnos, nemcsak a háborús pusztítás nehezíti a múzeumlapítók dolgát. A háború utáni békeévtizedek sem nagyon kedveztek az értékmegőrzésnek. Az érzéketlenség, az elődök munkája és eredményei iránti közöny bizony sok, ma már múzeumban elhelyezhető tárgyi emléktől, irrattól fosztotta meg az utókat. Természetesen mindig voltak olyan munkatársaink, akik — dacolva akár az adminisztratív korlátozásokkal is — megőriztek egy-egy szakmailag érdekesebb tárgyat, dokumentumot mindabból, aminek a rendelték szerint zúzdában lett volna a helye...

Mint a Postamúzeum, a Telefóniamúzeum, s általában a hazai technikatörténeti, szakmai múzeumok példája mutatja, nem ment minden veszendőbe. A hagyományörzésnek, krónikáirásnak, gyűjtésnek mindig, mindenhol akadtak lelkes hívei az utóbbi évtizedekben is.

Ami a rádiózást illeti: sokat köszönhetünk a Postamúzeumnak, amelynek állandó kiállítása, s a vidéki időszakos kiállítások is jelzik, van mire építenünk a diósdai múzeum berendezésekor.

A Postamúzeum nemcsak fundamentumát adja a diósdai múzeumnak; munkatársainak tudása, szakmaszeretete és segítőkészsége nélkül aligha boldogulnánk. És a PT Múzeumi Alapítvány — céljának, hivatásának megfelelően — kedvező eszméi és anyagi hátteret nyújt ahhoz, hogy a posta már meglévő múzeumi mellé végre föl-sorakozhasson a rádió-televízió múzeum is. Aki járt az előbb említett múzeumokban — s bí-zom abban, hogy olvasóink közül nagyon sokan —, átérzhetik azt az örömet és igyekezetet, amivel megkezdtek a múzeumi munkát.

Kedves Olvasó! Már most szeretettel hívogatójuk a diósdai múzeumba — egyelőre azt kérve, hogy ha személyes élménybeszámolója, fotója, tárgyi emléke van a magyar műsorszórás mintegy hét évtizedes történetéről, s azt szívesen átengedné a múzeumnak, e szándékáról szíveskedjék bennünket tájékoztatni. Előre is köszönjük hozzájárulását a múzeum gazdagításához. Szándékaik szerint e lapban is hírül adjuk majd a múzeum megnyitásának időpontját.

Pataki Klára

Benczúr-kerti esték

Öregszem, és lassan kényelmeskedek is — feleségem szerint már így születtem —, de ha valami érdekes, izgalmas dologra csábítanak, boldog örömmel adom fel a hétfői otthoni kikapcsolódás minden örömeit, s megyek oda, ahol valami érdemlegest találok. Két szombaton ilyenhez volt szerencsém.

Javasolom önöknek is kedves budapesti olvasóink, tegyék ezt, ha szeretik a szép, fülbemászó muzsikát, a kulturált, nagyon emberközelit kikapcsolódást.

S ezért nem kell tenni semmi különösét, „csak” elmenni a Postás Művelődési Központ nyári Benczúr-kerti esték rendezvényeire, beülni a nagyszerűen újjávarázsolt ház szabadterei nézőterére. A többi meg bízzák a sorozat közreműködőire, mint például a Magyar Szimfonikus Zenekar vagy a Magyar Virtuózok Kamarazenekarának művészeire.

S volna még egy javaslatom, és kérem, ne vegyék szentségtörésnek. Szellemi táplálék után egy kis földi táplálék sem utolsó dolog: vacsorázzanak meg a ház éttermében, s akkor így lesz kerek az este.

Egyet a fejnek, egyet a gyomornak... Ha kipróbálják, aligha fogják azt mondani: rossz tanácsadó voltam.

— v. á. —

3 x 1

Nemrégiben láthatták a Magyar Televízióban, mikor az autósok nevében a „sárga angyalok” cipelték azokat a csomagokat, melyek a benzináremelés elleni tiltakozó aláírásokat tartalmazták.

Mi szerényebbek voltunk — bár *Meszlényi Ferenc* és *Maróti László* bizonyára igen jól mutatott volna, ha az új, páncélozott, gyönyörű, zöld pénzszállító autóból szállt volna ki —, mi csak egy szerény kis csomagot adtunk át a miniszterelnöki hivatal titkárának, igaz, 17 000 aláírással.

S ha belegondolunk, ez sem kevés.

Nem bizony, mert mögötte jóval több olyan postás dolgozó áll, ki évtizedek óta megszolgált vasúti kedvezményét veszítette el az átszervezés okán, s vált közszolgálati dolgozóból vállalativá.

Az, hogy valójában csak a forma változott, a tevékenység jellege egy jottányit sem, a jelek szerint elkerülte az illetékesek figyelmét.

Ezért tiltakozunk, és kérjük a vasúti kedvezmény visszaadását!

S nagyon örülnénk, ha senki sem mondaná: *Kár a benzinnért...*

Nem káromkodok, csak fölöttem csodálkozom, bár tehetném, hogy cifrákat mondok egy olyan — azt hittem, ennek már

vége — jelenség okán, melyet eltemetve véltam.

Miről van szó? Riportot készítenék egy mindenkit érdeklő kezdeményezésről — ráadásul az illetékes kér meg erre —, s mielőtt nyilatkozna, figyelemztetést kap: az igazgatóság jogi osztályának engedélye nélkül legfeljebb arról beszélhet, szereti-e a fokhagymás lángost, vagy hogy veri-e szomszédja a feleségét...

No persze végül nem erről beszélgetünk, minden lényegest meg tudok, s esküszöm, egy szó sem esik arról, hogy a megye vajh' melyik hivatalában őrzik az utolsó nyasszaföldi császár koronaékszereit...

Valamivel távolabbról még valamit. Nevezetesen azt, hogy mennyi értéke van egy több tízéves Rolls-Royce autónak, melyet a város főterén rendezett kiállításon láttam.

Kísértett a múlt. Ott öreg autóképében, saját portánkon kicsit „öregesen”, hogy finoman fogalmazzak...

Álmomban tájfutottam, kezemen egy marha nagy térképpel, melyen a vélhető tájékoztatósi pontokat előre bejelölték segítőkész kezek. Ettől aztán úgy megzavarodtam, hogy az első stációnál egy gémeskútba botlottam, hol föl kaptak, belegyömöszöltek egy vödörbe, leeresztettek, s mielőtt az üdítő vízbe mártottam volna kezemet, felhúztak, s egy arctalan emberforma legkevesebb három irányt mutatott, mint *egyetlen* üdvöztőt.

Elindultam mind a három felé, s egy nagyon bölcs angol mondás járt a fejemben, mely szerint:

„Háromféle vélemény létezik: az enyém, a tiéd és a helyes.”

Azóta már *felébresztettek*, s keresem ennek magyar megfelelőjét, de egyelőre csak azt találtam, hogy: „három a magyar igazság...”

Nem sok ez nekünk *egyszerre?*

Veégh Ádám

Esőisten szeretett minket...

Július 10. péntek. A meteorológia országunk délnyugati részében esőt, záport, zivatart, s minden olyant jósolt, mely a nagykanizsai XXX. országos postás, távközlési természetbarát találkozó szervezőinek csak rémálmaiban fordult elő.

Esett is rendesen, egész péntek délután négy óráig, de az ez után érkező résztvevőket olyan napsütés fogadta, ahogy az egy jubileumi találkozóknak ott-hont adó városhoz illik.

A szombat reggeli rajt 104(!) csapatát sem az eső háborgatta, legfeljebb az ettől igen csipős kedvű szúnyog- és böngölyhad. Ettől aztán derék természetbarátaink is csipkedték magukat, már ami a cél felé haladást illeti.

Ez évben a találkozóknak, melynek házigazdája, szervezője a nagykanizsai postás, távközlési sportegyesület volt, az is érdekessége, hogy 30 évvel ezelőtt a soproniakkal karöltve a kanizsaiak voltak a rendezvény elindítói.

Strausz Attila, a természetbarátok szakosztályvezetője, s a mostani pályát kijelölő és szervező 5 fős túravezetői stáb koruknál fogva az elsők aligha vehettek részt, de minden remény meg van arra, hogy még sokáig találkozhatunk velük hasonló megmozdulásokon.

— Szerintem az a szép ezen a túraversenyeken — mondja *Strausz Attila* —, hogy mindig magasabb követelményeket várunk el, s az évek folyamán ezek egyre jobban csiszolódtak. S az is, hogy ehhez olyan rendezvények párosulnak, melyek az adott környék megismerését szolgálják.

— *Ha jól tudom, azon túl, hogy a verseny indulói ellenőrző pontokon haladnak át, egy szellemi totót is kitöltenek.*

— Ezek a totók mindig a rendező szervről és a környék földrajzáról, történelmi nevezetességeiről szólnak, s a környékhez kapcsolódnak az irodalmi kérdések is.

— *Ebben viszont, mondjuk egy miskolci induló alapos hátránnyal indulhat...*

— Valóban, de előzőleg minden, ezzel kapcsolatos kézikönyvet, irodalmat megküldünk a benevezetteknek, hogy fel tudjanak készülni, így egyenlőek a feltételek.

— *Mondhatjuk azt, hogy ezen a versenyen nem csupán a láb, hanem a fej is számít?*

— Feltétlenül, s nemcsak az erdőn, mezőn kell jól tájékozódni, másban is tájékozottnak kell lenni.

— *Szakszervezeti kérdések is vannak?*

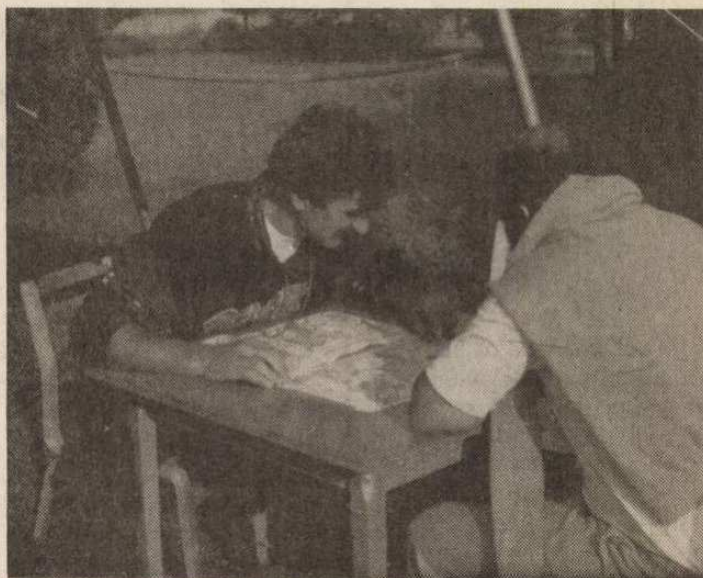
— Pár éve már nincsenek, sőt postát érintő kérdések sincsenek, csak természetvel foglalkozók.

— *Pénz. Mennyibe kerül egy ilyen tömegmegmozdulás? Jelen esetben 500 fő elhelyezéséről, utaztatásáról, étkeztetéséről van szó.*

— A korábbi években 500 000 forintból indulhattunk. Most 120 000 forint állt rendelkezésünkre. Világos, hogy ennyi pénzből egy lépést sem tehattünk volna, kerestünk és találtunk támogatókat.

Köszönet a támogatóknak, s köszönet a szervezőknek. Jövőre Sopronban újra találkozhatunk, s reméljük esőisten akkor is kegyes lesz hozzánk, s nem ázik el egyikünk sem.

— Csernátóni —

Merre induljunk?

Mikor jönnek már?

Végre feltűntek!

Győzött a csapatunk!

Ők még estére sem fáradtak el

Menjünk kempingezni Szegedre!

2400 m²-en, a Szegedi Postás Sporttelep területén nyílt meg az a kemping, mely ideális pihenőhelyet nyújt a várost és környékét felkeresni kívánóknak. S ha van olyan, ki egy lépést sem akar tenni táborhelyétől, annak sem kell unatkozni, zsidbadásig guríthat a tekecsarnokban, s fölösleges kilóit is vidáman leizzadhatja a füves labdarúgópályán. Vagy ha nem, hát üldögélhet napestig egy kényelmes székben árnyat adó ernyő alatt, s félóránként rendelhet mondjuk egy pizzát a büféből, s tejért vagy üdítőért rimánkodó gyermekeit sem kell kilométerekre elküldeni vásárolni; mindent helyben megta-

lál, amit a magyar köznyelv „alapvető élelmiszerként” ismer.

Természetesen, ha megfőtt saját levében, a zuhanyzóban felüdülést találhat, s válogathat: a forró vagy a hideg vizet részesíti előnyben.

De ha bármiféle nem várt hideg zuhany éri, még mindig felüdülést kereshet *Olasz Ferenc* né táborvezetőnél, aki esetleges gondjainak a megoldásában is segít.

Ha nem, igen csalódnék egy olyan mosolygós asszonyban, ki kerékpárral jár a munkahegyére. Kifigyeltem, bár ő nem tudja, s gondolom, ő jobban ismeri a buktatókat, mint az, aki

autóból nézi a világot. Pontosítva csak onnan...

S akkor azért beszéljünk arról is, hogy mennyi a tarifa: gépkocsi 40 Ft/nap, sátorhely 30 Ft/nap, szállásdíj felnőtteknek 50 Ft, gyermekeknek 30 Ft naponta.

48 órás tartózkodáson túl az üdülőhelyi díj 50 Ft/nap.

Sátor bérelhető, postai dolgozók 10 százalék engedménnyel.

kapnak. A napsütés és a kedvesség ingyen van, ez szegedi tulajdonság.

Cím és telefonszám: Dorozsmai út 18. 06-62-24-980 (Portaszolgálat éjjel-nappal)

Remélem, odatalálnak!

— gh —

A hatalom árnyékában

Veégh Ádám illusztrációja

Országjárás

Szentés

Mikor Kiss Lajos szentesi üzemigazgatóval leülünk beszélgetni, mindjárt az elején kiderül, hogy két dolgot is rosszul gondoltam. Kiss Lajos nem 40 év alatti ember, hanem 45 éves, s nem 150 ember dolgozik az állomáson. A többi stimmel?

— A Műsorszóró Vállalat szentesi igazgatóságán vagyunk. Ez az igazgatóság gyakorlatilag felöleli a Budapest—Debrecen között húzható vonalnak, a 4-es útvonalnak az országhatárig terjedő részét. Vezeték nélküli rendszereket üzemeltetünk műsorszóró, illetve távközléseket, mikrohullámú berendezéseket, melyek telefonjeleket is továbbítanak. Az igazgatósághoz 5 állomás tartozik, melyekhez személyzet tartozik, és ezeken az állomásokon körülbelül 150-en dolgoznak. Ahol most vagyunk, három szervezeti egység van —, míg korábban, 1959—60-ban csak egy műsort sugároztak, jelenleg gyakorlatilag az országban lévő összes programot. Itt 50—60-an dolgozunk.

— Ők biztosítják tehát az itteni adás zavartalanságát...

— Nem csak azt, mert szervizüzemmel is rendelkezünk, s ők az összes állomás — az „ember nélkülieket” is ideértve — üzemelését biztosítják.

— Milyen az itt dolgozó emberek szakmai képzettsége?

— Mindenki rendelkezik a munkakörének megfelelő végzettséggel, mérnökök, főiskolát végzett szakemberek, s zömében technikusok.

— Milyen munkaidő-beosztásban dolgoznak?

— Ez munkaköröktől függ. Akik az üzemeltetést, illetve a felügyeletet végzik, azok úgynevezett 24 órás váltásos szolgálatban dolgoznak, az adminisztratív dolgozók a hagyományos 8 órában.

— S ön?

— Hivatalosan 8, de talán jobb úgy, hogy heti 40 óra.

— A rendszerek „nemzeti-ségéről” beszélhetünk?

— Természetesen. Nagyon sokféle a kép, de azt mondanám inkább, hogy a műsorszóró berendezések között van hazai gyártmányú is. Az utóbbi időben viszont főként a japán NEC termékei a jellemzőek; a tévé egyes, illetve tévé kettős műsort is ezek sugározzák. (Zárójelben jegyzem meg, később, amikor megnéztük a géptermeteket, egymás mellett láthattuk a 30 éves első adót, illetve a NEC csúcstechnikát. Dicséretére az elsőnek, még ma is tudna adni, ha szükség volna rá.)

— Ezek azok a japán gépek, melyekre több tízezer óra hibanélküliség a vállalt garancia?

— Gyakorlatilag 1000 órában mérhető. Persze tudja — a kivülálló számára mondom —, ha adáskiesés van, az nem biztos, hogy a rendszer hibája.

ja. Sok összetevője van ennek a „műfajnak”.

— Erre én azt mondom önnek, hogy minden elismerésem azoknak, akik ezt létrehozták, kitalálták, de mégis legfőképp azt bámulom, aki

ebben a rengetegben eligazodik.

— Ez olyan, mint egy lánc. Elég, ha egy szem tönkremegy, szétesik az egész. De elmondhatjuk, erre szerencsére ritkán kerül sor, és a műsor minősége...

— Egy pillanat, a színvonalra gondolt?

— Nem, nem, a technikára.

— Megnyugodtam. Korábban azt mondta, vannak távirányítással működő állomások is...

— Ha távirányításról beszélünk, akkor a kisfiam autója jut eszembe...

— Kösz. Megkaptam...

— Ebben az esetben automatikus működésről beszélhetünk, és távfelügyeletről.

— Köszönöm a kiigazítást, de legalább tanultam valamit. Önöket hogy érinti a média-törvény körüli hercehurca? Volna már magánmegrendelésük?

— Nem volna, hanem van is, és kereskedelmi jellegű, a Szegedi Média a 6. megrendelő. Egyelőre pár napig csupán, de ha további igény van, nyilván folytatjuk. Részünkről semmi akadálya, ha engedély van rá.

— Ami nem önökön múlik...

— De jó lenne... A másik a Vásár Rádió.

— Még egy kérdésem volna. Tudja ön a televízió műsorrát úgy nézni, mint egy átlagnéző?

— Szeretném, de nem tudom.

— Szakmai ártalom?

— Nyilván. Ha a legkisebb technikai hibát észlelem, már nyúlok a telefon után...

— Nyolc óra munka, nyolc óra pihenés...

Erre, mint egy jól megírt szindarabban, megcsörren a telefon, s Kiss Lajos jó húsz percet beszél valakivel, aki az egyik kereskedelmi adással kapcsolatban reklamál.

Az üzemigazgató ígéri, szombaton kiviszi a mérőeszközöket, bár szerinte nincs a panaszkodónak igaza, de így kívánja a vitamentes ügyintézés.

Ugrott a szombati szabadnap...

* * *

Az állomás területén legrégbben Nagy Sándor műszaki csoportvezető dolgozik. 32 éve.

— A három 24 órás csoport egyik vezetője vagyok. Egy olyan 4 fős csoporté, mely üzemviteli feladatokat lát el. Ez a munkakör egyszerűen műszaki, adminisztratív, kicsekíté dispécseri is. Írásban rögzítem a történeteket. Súlyuk szerint Budapest vagy az igazgatónk számára, vagy egyszerűen csak a saját üzemnaplónkba, esetleg ha szükséges, a minket váltó csoport számára. Ezek az általános feladatok. Emellett az adóberendezéseket indítjuk a stúdiók által igényelt időpontokban. Vannak aztán nem mindennapos feladatok, mint például a szegedi körzeti stúdió helyi adásának a szervezése vagy az országosba történő bekapcsolása.

— Csak a televízió kezelése?

— Nem; a helyi körzeti rádióadó műszaki szolgálatát is mi látjuk el.

— Meglehetősen sokrétű feladat.

— S ehhez jön a kapcsolattartás azokkal a megfigyelőkkel, akik a vétel megfigyelését végzik.

— 32 év igen hosszú idő. Hogyan emelkedett a ranglétrán, pontosabban honnan indult?

— Gyakorlatilag érettségi után kerültem ide, jó amatőr képzettségű vagy tudású fiatalembereket kerestek. Orsházi vagyok — ma is onnan járok be —, volt egy felvételi, azzal a feltétellel, hogy majd egy szakmai iskolát kell elvégezniem.

— Mi volt ez?

— A cég által szervezett szaktanfolyamok, aztán végül a Puskás Tivadar Távközlési Technikum. S hogy a ranglétránál maradjunk, előbb csoporttag voltam, majd adókarbantartó, később műszerész, több mint 10 éve pedig csoportvezető vagyok.

— Hogy telt az élete? Izgalmas volt a kezdeti időszak?

— Valami mindig történt mindnyájunkkal, főleg addig, amíg egy adóval dolgoztunk. Vigyáznunk kellett, mert akkor a politika is jobban „harapott” a kiesésekre, s ne felejtse, akkor csak egy adó jelentette a „szórakozást”.

— Erről nekem igen kevés fogalmam van, hiszen még meg sem születtem...

— De jó magának... Szóval ez volt a hőskorszak. Jóval kevesebben dolgoztunk itt, talán családiasabb volt a hangulat, nem mintha ez, a munka természetéből adódó zárt kollektíva rossz lenne.

— Konfliktusok?

— Négy összezárt ember között ilyen nem fordulhat elő. Képzelve el, mi történne itt, ha nem volnánk egymással megértők!

— Mozgalmas itt az élet?

— Attól függ, mihez képest. Ez ma már rutinmunka, s az jó, ha nincs izgalom. Persze előfordul ilyen is, például, ha az időjárás megtartítja a légtérrel, elég egy két jókora villámcsapás, áramkimaradás, újraindítjuk az adót, erre befuccsol a másik, akkor bizony kapkodhatunk.

— Barátai, ismerősei nyilván tudják, hogy hol dolgozik...

— Általában igen, s ha valami hiba történt, rögtön mondják: persze, mert te voltál szolgálatban. De ez inkább kedves évődés. Nem szabad komolyan venni.

— Beszélne a családjáról is?

— Mint mondtam, orsházi vagyok. Feleségem nyelvtanár. Két lányom van. A nagyobbik Szegeden tanul, s ő is nyelvtanárnak készül, a kisebbik kereskedelmi szakközépiskolába jár. Amit én elképzeltem magamnak, az összejött, talán azért is, mert soha nem voltam túlzottan nagyvárúgyó.

A szentesi televízióadót az országútról csak égnék törő tornyáról lehet észrevenni, de aki ide belép, egy szépen karbantartott kert virágai, bokrai között sétálva jut el a gépek birodalmába.

Fák, virágok, csúcstechnika...

Reméljük, sokáig összetartoznak.

— pálinkás — veégh —

Sárbogárd

Igen nagy bajban lennék, ha felkérnének, hogy mondjuk, legyenek külügyminiszter. Bajban, mert olyan mérhetetlenül félek a repüléstől, mint kevesen. Nem attól, hogy lezuhanunk, egyszerűen nem bírom a bezártaságot. Valószínűleg ez az érzés is megakadályoz abban, hogy alkalmanként előre megfontolt szándékkal kitekerjem egy-két honfitársam nyakát; a fene akár 15-20 évet zárt cellában üldögegni.

Autóban sohasem félttem, mostanában viszont igen. Ezért is választottam az általam ropant módon utalt 6-os út helyett — Szekszárdra menve — az M7-est, s onnan a Székesfehérvártól leágazó 63-as. Istennem, de jól tettem. Jól tettem, mert olyan kedves tájakon vezet az út, olyan szépen megművelt földek mellett, melyek a bevetetlen földekről szóló hírek után megnyugvással töltik el az emberfiát. S ha 63-as út, akkor Sárbogárd.

14 000 lakos, három postahivatal. Az 1-es bizony megérde-

melne egy jókora tatarozást. Killer Györgyné hivatalvezető, s Molnár Jánosné szakszervezeti bizalmi akkora szobácskában tevékenykedik, mint egy lakótelepi lakás felszobájának a kistestvére. Szemmel láthatóan azért jól elvannak. Ami számukra is elgondolkasztató: az a bizonytalanság, a mi lesz ezután kérdése, távozik-e a házból a távközlési gárda vagy nem.

A forgalomra egyelőre nincs panasz, s azt is csak egy halvány sóhaj kíséretében jegyzik meg, hogy öltöző aztán nincs, s a város 17 százalékos munkanélküli mutatója remélhetően jelentősen nem romlik tovább.

Reménykedjünk, s abban is, hogy ez a kedves, csupa virág főutcájú városka egyszer — s nem unokáink élete delén — kap egy olyan „postácskát”, hol az 1956 óta postai dolgozó Killer Györgynének nem kell vigyáznia, mikor télen székét hátatolja. Most igen, mert egykettőre a fűtőtesttel köthet meleg baráti kapcsolatot.

Jakabszállás

Jakabszállás a helybeliek szerint valamikor Buga Jakabnak, a híres, hírhedt betyárvezérnek a szállása volt, innen a község neve. S mielőtt bárki arra gondolna, hogy a „bugázás” kifejezés is innen ered, alaposan téved. Maga a Buga személynév török eredetű, s bikát jelent, a bugázás pedig szajrézást, bocsánat tolvajlást, s ez micsoda különbség...

Géró István (képünkön) — ottjártamkor alig 3 napos hivatalvezető — mindenesetre csak akkor enged be a „szentélybe”, mikor létező összes újságíró igazolványomat megmutatom,

de ezért az vessen rá az első követ, akitől még nem „bugáztak”.

Jakabszállás 2800 lakosát mindenesetre aligha ismerheti úgy, mint édesanyja, aki 1958 óta volt hivatalvezető, vagy mint Nemes Józsefné, aki 16 éve dolgozik itt.

Reméljük, ami késik, nem múlik, de az már most is nagyon valószínű, hogy Lovász Annamária — gyakorlati idejét itt töltö postaforgalmi szakközépiskolás — az iskola elvégzése után főiskolai tanulmányokat folytat majd. Berente Ildikónak viszont az emberekkel való foglalkozás jelenti a jövőt — ő nem vágyik többre —, s kívánom, ebbéli tevékenysége is sok örömmel gazdagítsa életét.

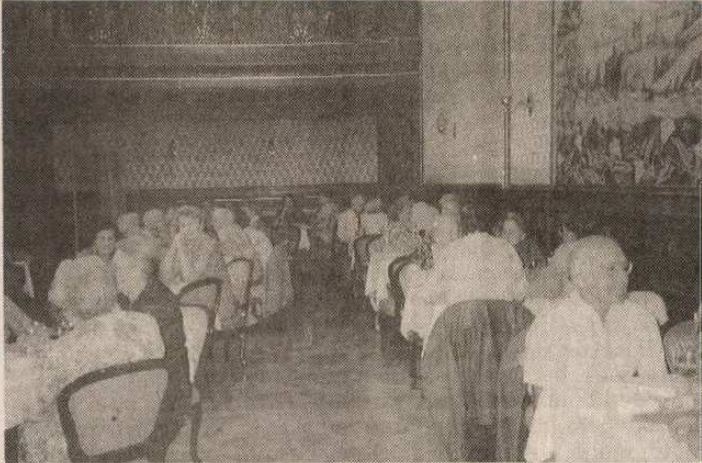
A postáét meg az a 25 millió forint, melyet ez a csöpp hivatal forgalmaz havonta — benne 50 000 (!) forintos újságterjesztés —, s a 20 000 forint értékben eladott cigaretta, melyért „óriási” 1 százalék jutalék jár június 1-jétől.

Szegény Buga Jakab, ha ezt megéri, talán ma megbecsült postásnyugdíjasként árulná a Marlborót Bugacon, s pohárból inná a bort, nem kupából, mert attól még a nyugdíjas betyárból is fűjtató bikává válna.

— gh —

Válás után is együtt

Mint a Postás Művelődési Központ nyugdíjasklubjának vezetője, örömmel látom, hogy van olyan hely, ahol a nyugdíjasokat szeretik és megbecsülik. A ma alapítványként működő és a három alapító vállalat által anyagilag támogatott Postás Művelődési Központ — a Benczúr, ahogy mindenki ismeri — sokat áldoz arra, hogy e három vállalat nyugdíjas dolgozói szabadidejük egy részét kellemes környezetben — a ház legszebb termeiben —, nívós előadások és szórakozási lehetőségek között tölthessék el.

Az a tény, hogy e nagy létszámú klub tagjai hétről hétre — a nyári szünetet kivéve — esőben és hideg szélben, sötét estéknél és kellemes tavaszi délutánokon ott ülnek a rendezvényeken, örülve egymás közelségének és az éppen aktuális programnak, mutatja: érdemes fenntartani a nyugdíjasok számára ezt az érintkezési lehetőséget.

A mai nyugdíjasklub elődjének az 1922-ben alakult, és a II. világháború befejezéséig aktívan működő Nyugalmazott Postások Országos Egyesületét tekinthetjük. Az akkori egyesület alapszabályának szelleme ma is időszerű. Eszerint: „Az egyesület célja a nyugdíjas személyzet érdekeinek rang- és valláskülönbőségre tekintet nélkül való képviselése, oly célból, hogy anyagi, gazdasági, erkölcsi, szociális, kulturális, továbbá társadalmi érdekeiket előmozdítsák, nemkülönben a kartársi összetartás érzületét és szeretetét ápolják.”

Értelemszerűen az 1958-ban szerveződött nyugdíjasklub — amelyről sajnálatos módon hivatalos irat nem maradt fenn —, majd a PMK-ban, 1967-ben megalakult, és azóta is itti működő nyugdíjasklub teljességgel nem tudta vállalni a volt Nyugalmazott Postások Országos Egyesületének olyan célkitűzéseit, mint a nyugdíjasok „anyagi, gazdasági” segítése. Amit ma tőlünk telhetően, a teljesség igényével igyekszünk megvalósítani, az az *erkölcsi*, a

POSTAI ÉS HÍRKÖZLÉSI DOLGOZÓK LAPJA
A Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének lapja
Szerkesztőség: Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146
Postacím: Budapest, Postafiók 14. 1406
MNB 218-98330-4116
Felelős szerkesztő: VEGH ADÁM
Tervező szerkesztő: MEZŐFI LÁSZLÓ
Telefon: 142-8777
Kiadja a Postai és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége
Budapest XIV., Cházár András u. 13. 1146
Levél cím: Budapest, Postafiók 14. 1406
Felelős kiadó: LÁZÁR ANDRÁS mb. elnök
Előfizetési díj egy évre: 36 Ft
92—0713. Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető: DR. CSÖNDES ZOLTÁN vezérigazgató
ISSN 0866—1766

1 2 4 8 16 * * *

Karola 1 percese...

avagy magyarul tudni kell

(el-től fel-ig)

<i>Helytelen,</i> vagy kerüljük a használatát	<i>Helyes,</i> vagy alkalmazzuk gyakrabban
ellenőrzés alá von, ellenőrzést fogantatosít, ellenőrzést gyakorol, ellenőrzést hajt végre	ellenőriz, számon kér, felügyeli, felügyel rá, beszámoltatja
elmélyít — tudást — kapcsolatokat — válságot — ellentétet	megalapoz(za), gyarapítja szorosabbra fűzi súlyosbítja kiélezi
előáll — kéréssel — indítvánnyal — bejelentéssel — kifogással — állapottal — helyzet — eset	kéri, kérelmezi, folyamodik indítványoz, javasol bejelent kifogásol bekövetkezik történik, megtörténik előfordul
előfeltétel (pl. A szerződés-kötésnek alapvető előfeltételei vannak.)	A szerződésnek feltételei vannak. (Ugyanis az előfeltétel önmagában véve is „alapvető” kikötést jelent.)
előfizet pl. Előfizeti az újságot.	Előfizet az újságra (ugyanis ez az ige tárgyatlan).
előír	megszabja, elrendeli, megköveteli, kötelez valamire, kötelezővé teszi, szabályozza, szükségessé teszi, megparancsolja, kijelöli, meghatározza
előírás	szabályozás, rendelkezés, rendelet, utasítás, rendszabály, parancs előjegyez
előjegyzésbe vesz elteként, eltekintve pl. eltekint a büntetéstől pl. eltekint a szándékától pl. eltekintve egyes kivételektől	elengedi a büntetést eláll, lemond a szándékától(ról) egyes kivételeket nem számítva, nem tekintve, mellőzve
eltérést mutat	eltér, eltérő, más, különbözik, különböző, különbség van (köztük)
él — bejelentéssel — ellentmondással, ellenvetés-sel — fellebbezéssel	bejelent, közöl, szól, megmond (tárgyasán) ellentmond, kétségbe von, ellenez, tiltakozik fellebbez, megfellebbez, benyújtja a fellebbezést, fellebbezést ad be

Dr. Kalapáthy Karola

HOZZÁSZÓLÁS Karola 1 perceséhez

Eloolvasva a májusi szám „1 percesét”, azonnal szemembe szökött egy kifejezés: görbe tükör — egy szóba írva. Már elnézést kérek a rovatvezető szaktársától, de nem egybe írandó. Megjegyzem, hogy az én Helyesírási tanácsadó szótáram 1961-es kiadású, és lehet, hogy mint az utóbbi években annyi minden, ez is megváltozott. Persze létezik nyomda ördöge is, de van korrektor is, akinek a hibát illenék észrevenni és kijavítani. Ezért hát ne bántuk egymást, nem vagyunk a Parlamentben.

Egyébként erre a nyelvművelő szótárra véleményem szerint igen nagy szükség van, de nem csak a mi lapunkban, hanem minden újságban, napi- és hetilapban kellene egy hasonló rovatnak lennie. A rádióban és a televízióban még csak akad hetenként egy 10 perces nyelvművelő műsor, csak kérdés hányan nézik, hallgatják, és vajon azok kisérlik-e figyelemmel, akikre igencsak ráférne.

A napokban az egyik újságban a Munka Törvénykönyvének 1—2. cikkelyét olvasva nagy nyelvújítónk, *Kazinczy Ferenc* jutott eszembe. Biztosan forogna a sírjában a cikornyás, hivataloskodó, s jórészt érthetetlen bekezdések olvasán. Ha élne, újra hozzákezdhetne áldásos tevékenységéhez. Bőven akadna tennivalója...

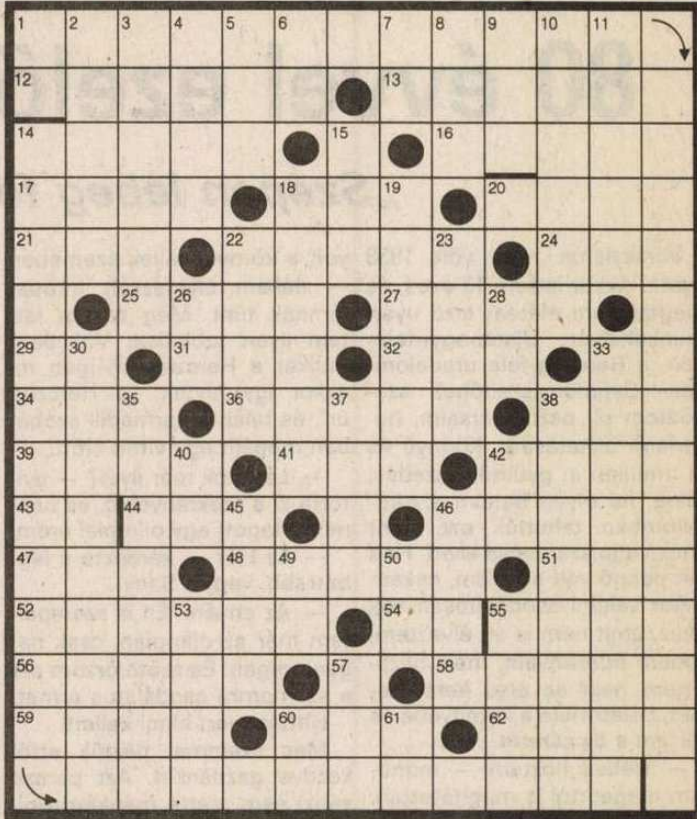
Íme néhány újabb magyartalan kifejezés:

<i>Helytelen,</i> kerüljük a használatát	<i>Helyes,</i> alkalmazzuk helyettük gyakrabban
animáció	élénkség, lelkesedés, kedv, buzdítás, bátorítás;
arrogancia	szemtelenység, pimaszság;
aspektus	látvány, nézőpont, szemlélet, külső megvilágítás;
attitűd	magatartás, viselkedés, modor, elméleti álláspont;
autonómia	önkormányzat, önállóság;
disztinkció	megkülönböztetés (kereskedelmi zárlat, egyes árucikkek kiviteli tilalma);
frazológia	szólaggyűjtemény, kifejezőmód;
identitás	azonosság;
kondíció	1. feltétel, kikötés, 2. társadalmi helyzet, állás, 3. erőállapot;
konfliktus	összeütközés, nézeteltérés, küzdelem, harc;
kontraszelekció	a kiválogatás ellentéte, helytelen, az érdemtelenek javára végzett kiválasztás;
konzultál	szaktanácsot kér, ad, valamilyen kérdést szakértővel megbeszél;
rekompenzálás	kárpótlás, kártalanítás, viszonzás, kiegyenlítés;
szlógén	jelszó, jelmondat, kiabáló hirdetés;

Végezetül: egy elég gyakran olvasott, hallott kifejezés magyar értelmezésével a helyesírási szótárban nem találkoztam. Ez a szó a *szponzor*. A szó megtaláltam az 1987-es kiadású angol—magyar szótárban. Jelen-tése: jótálló, kezes, támogató. Igei alakja: költségeit viseli, támogatja.

Török Lászlóné

W. Churchill:

W. Churchill angol államférfi szellemes mondása: „Az ember végére az...” — folytatás a vízsz. 1. és a függ. 14. alatt.

VÍZSZINTES

1. Az idézet első része. 12. Nem ébren lenni. 13. Nagy német költő, az utolsó négyzetben személynevének kezdőbetűjével (ford.). 14. Ráver. 16. A gyermekek kedvenc albuma. 17. Becézett Lipót (ford.). 18. Idegen egy. 20. Angol főúri rang (ford.). 21. Neptunium, vanádium. 22. Szalonnát pároló. 24. Táblarészlet! 25. A Szajna mellékvize. 27. A karóhoz köti. 29. Háziallat. 31. Béke oroszul. 32. Német vörös. 33. Duplán szülő. 34. Város Szerbiában. 36. Férfinév. 41. Vizinövény. 42. Magyar pártelnök. 43. Autó rövid. 44. Király franciául. 46. Ilyen bútor is van. 47. Tibeti szarvasmarha. 48. Forgatmány. 51. Értésülés (ford.). 52. Dunántúli lakos. 54. Európai nép. 55. Az egyik szülő. 56. XIX. századi nagy angol költő. 58. Hatalmi szerv. 59. Kevert etap. 60. Lengyel légiforgalmi társaság. 62. Folyó és egykori vármegye (ford.).

FÜGGŐLEGES

1. Gera egyenműi. 2. Uszály.

3. Titokban poharazgató. 4. Nyaral. 5. KNT. 6. Sír. 7. Főhadnagy rövid. 8. Ől táviratban. 9. Afrikai antilopfajta. 10. Salétromsav sója. 11. Oxigénigényes (gör.). 14. Az idézet második része. 15. Megelégedé. 18. Shakespeare tündérr királya. 19. Esni kezd az eső. 22. Jeladó eszköz névelővel. 23. Finom itóka. 26. Lám. 28. Latin kötőszó. 30. Állati testrész. 33. Tó mellett liget (két szó). 35. Temetői. 37. Mohamedán törvénytudó. 38. Így is isszák a bort. 40. Magyar film. 42. Hélium. 45. Hirt küld (nép.). 46. Vízvezető (ford.). 49. Sporteszköz. 50. Indonézia gépkocsijelzése. 53. A női frizura része lehet. 55. A láb része (ford.). 57. Gyulladás. 60. Háziallat. 61. Morzejel.

— Bánhidi —

Beküldendő: a vízsz. 1. és a függ. 14. alatti.

Beküldési határidő: augusztus 10.

Előző rejtvenyünk helyes megfejtése: *Akkor győz a gonosz, ha a jószág tétlen.*

Könyvtárlányt nyertek: *Dékány Gyuláné* (Tamási), *Nagy Imre* (Kisújszállás), *Szombat Gyuláné* (Kisújszállás), *Szűcs Józsefné* (Szeged).

Virágkompozíció

Majsai Mária metszete

